

Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach, Miasto Starachowice oraz Park Kultury zapraszają na...

... otwarcie plenerowej wystawy IPN „TU rodziła się opozycja. Między Czerwcem '76 a Sierpniem '80”. Ekspozycja została przygotowana przez Instytut Pamięci Narodowej z okazji 45. rocznicy protestów robotniczych w czerwcu 1976 r. w Radomiu, Ursusie i Płocku.

Wernisaż z udziałem Patrycji Zatorskiej-Milewskiej, zastępcy naczelnika Delegatury IPN w Kielcach oraz Marka Materka, Prezydenta Miasta Starachowice odbędzie się 2 lipca (piątek) 2021 r. o godz. 12.00 na Placu pod Skałkami (skwer im. Zdzisława Rachtana „Halnego”) w Starachowicach.

W czerwcu 1976 r. władze komunistyczne zapowiedziały podwyżki cen, obejmujące podstawowe artykuły spożywcze. Spauperyzowane społeczeństwo odpowiedziało 25 czerwca, gdy zastrajkowało 97 zakładów pracy. W Radomiu, Ursusie i Płocku robotnicy wyszli na ulice. W pracownicy zakładów Ursus rozkręcili tory i uniemożliwili ich szybką naprawę wepchniętą w wyrwę lokomotywy. Setki uczestników protestów było bitych, aresztowanych lub skazanych na więzienie, a ponad 1500 zwolnionych z pracy. W wyniku pobicia przez Milicję Obywatelską zmarł kilka dni później przypadkowy przechodzień Jan Brożyna, a w połowie sierpnia zmarł w wyniku pobicia przez Służbę Bezpieczeństwa ks. Roman Kotlarz. Do najgwałtowniejszych starć z MO i ZOMO doszło w Radomiu, gdzie protestujący podpalili budynek Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Szacuje się, że w czerwcu 1976 r. w różnych formach sprzeciwu wobec działań władz uczestniczyło w sumie około 80 tys. osób. Najwięcej w Radomiu – blisko 21 tys. oraz Ursusie – ponad 14 tys.

Represje, które spadły na protestujących i dotknęły ich bliskich, zrodziły spontaniczne akcje pomocy materialnej, medycznej i prawnej. Pomoc represjonowanym robotnikom, którą natychmiast rozpoczęła 1 Warszawska Drużyna Harcerska im. Romualda Traugutta zaowocowała powstaniem Komitetu Obrony Robotników, pierwszej jawnej organizacji opozycyjnej w PRL.

Po niej zaczęły się formować kolejne ośrodki opozycji demokratycznej: Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Wolne Związki Zawodowe, Studenckie Komitety Solidarności, Konfederacja Polski Niepodległej, Ruch Młodej Polski. Powstawały też organizacje o znaczeniu regionalnym, jak np. w Krakowie Chrześcijańska Wspólnota Ludzi Pracy, Instytut Katyński, Akcja na rzecz Niepodległości czy Prywatna Inicjatywa Krakowska, a także instytucje samokształceniowe, jak Uniwersytet Latający czy Towarzystwo Kursów Naukowych. Narodził się również drugi obieg wydawniczy, który naruszał komunistyczny monopol informacyjny.

Jawna opozycja nie miała charakteru masowego, ale bez niej niemożliwy byłby zryw Sierpnia '80 – to z jej doświadczeń korzystała „Solidarność”.

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
dr Jarosław Szarek
ma zaszczyt zaprosić
na uroczyste otwarcie wystawy

TU RODZIŁA SIĘ
OPZYCJA

2 lipca 2021 r., godz. 12.00

STARACHOWICE

Plac pod Skałkami

(Skwer ppor. Zdzisława Rachtana „Halnego”)

Wystawa będzie prezentowana do 23 lipca 2021 r.

WYSTAWA PRZYGOTOWANA PRZEZ
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
KOMISJĘ ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ